

Kannanotto metropolihallintoa koskevasta lainsäädännöstä

Viite: Lausuntopyyntö VM093:00/2013

Arvoisa valtiovarainministeriö,

Olette pyytäneet lausuntoa metropolialueen kunnilta. Koska hallinnon muutoksilla on vaikutuksia myös kansalaisiin, toivon että voisitte huomioida myös suoraa kansalaispalautetta asian käsittelyssä.

Yleistä

En pidä metropolihallinnon perustamista yhteiskunnallisesti perusteltuna enkä yhteensopivana kunnallisen itsehallinnon kanssa etenkin nyt esitetyssä muodossa.

Metropolihallinnon tehtäviksi esitetään ennen kaikkea maankäytön ja joukkoliikenteen suunnittelua. Nämä voidaan toteuttaa huomattavasti kevyemmin ja oikeudenmukaisemmin nykyisiä aluehallinnon organisaatioita kehittämällä.

Maankäytön suunnittelu

Maankäyttöä ei tulisi metropolialueellakaan suunnitella seudullisten organisaatioiden toimesta maakunta-kaavatasoista maankäytön massoittelemalla tarkemmalla tasolla. Olisi riittävää, että maankäytön päälinjoista sovittaisiin alueellisella tasolla ja tarkempien yksityiskohtien suunnittelu tulisi edelleenkin jättää kuntien itsehallinnon piirissä toteutettavaksi.

Seudullisten organisaatioiden ei tulisi puristaa alueen kuntia samaan muottiin, vaan alueen olisi voitava kehittyä monimuotoisena, moninapaisena omaleimaisten alueiden ja keskusten verkostona, jossa kukin kunta saisi itse päättää omista kilpailukykytekijöistään. Terve kilpailu johtaisi todennäköisesti kokonaisuuden kannalta parempaan lopputulokseen kuin keskusjohtoinen suunnittelu.

Liikennejärjestelmän kehittäminen

Nykyisin joukkoliikenteen suunnittelu on HSL:n tehtävänä. Mielestäni tämä tehtävä sopisi jatkossakin HSL:n hoidettavaksi, mutta HSL:n päätöksentekoa olisi muutettava tasapainoisemmaksi. Nyt Helsingin kaupungilla on liki täydellinen ylivalta HSL:n päätöksenteossa, mm. enemmistö HSL:n hallituksessa. Ylivaltaansa turvin Helsinki kykenee käytännössä sanelemaan koko seutua koskevan toiminnan.

Joukkoliikenteen ohella HSL:n tehtäviin kuuluu liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen. Kuten HLJ-2015-luonnoksesta ilmenee monin paikoin, HSL:llä joukkoliikenneorganisaationa ei oikein ole tarvittavaa asiantuntemusta autoilun huomioimiseksi liikennejärjestelmäsuunnittelussa. Autoilu on metropolialueellakin keskeinen liikkumismuoto, josta alueen ihmiset ja liiketoiminta hyötyvät suuresti. Liikennejärjestelmäsuunnittelu pitäisikin tehdä yhteistyössä HSL:n ja tieliikennettä edustavien organisaatioiden kanssa.

Metropolivaltuusto

Metropolivaltuusto esitetään valittavaksi yhtenä vaalipiirinä, kuitenkin siten että jokaiselle kunnalle taattaisiin yksi paikka. Tämä johtaisi samanlaiseen Helsingin ylivaltaan kuin nyt on HSL:n hallinnossa. Tilanne olisi kestävämpi kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta: yksittäisen kunnan puhemahdollisuudella ei olisi merkitystä, kun Helsinki voisi kuitenkin aina saada oman kantansa läpi.

Vähintäänkin vaaleissa tulisi olla katto valtuutettujen määrälle, esimerkiksi siten, että mistään kunnasta ei valittaisi yli 20% koko valtuustosta. Olisi myös syytä tarkastella malleja, jossa paikkojen määrään vaikuttaisi asukasluvun ohella kunnan pinta-ala.

Kunnioittavasti,

Marko Santala
Espoo